

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za čla-
ne izvod Din 1.—.

Oglesi po ceniku.
Rokopisi se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 290.

Čekovni račun št. 13.562.
Telefon interurban št. 3478.

Karl Marx, znanstveni ustanovitelj socializma Ob 50letnici njegove smrti.

Dne 14. marca je preteklo 50 let od dneva smrti Karla Marxa, ustanovitelja znanstvenega socializma. Tekom teh 50 let je nešteto učenjakov skušalo dokazati, da ni mrtev samo Marx, marveč tudi njegovi nauki. Vendar njegovi nauki so danes, v času, ko preživlja kapitalistični produkcijski sistem najtežjo krizo ter se bliža neizogibnemu propadu, resničnejši kot kdaj prej. Zastonj skušajo današnji močniki zaustaviti kolo razvoja ter ga zaobrtniti nazaj. Zaman so njihovi napor in prej ali slej bo prišel čas, ko jih bo kolo, katerega so v slepi strasti in hotenju obvladali vse ter izkoristiti vse delovne sile in ves napredek le v korist onih posameznikov, ki so se smatrali za neomejene gospodarje, pregazilo.

Karl Marx je bil rojen dne 5. maja l. 1818 v Trieru v Nemčiji kot sin odvetnika ter je dovršil gimnazijo in za tem študiral filozofijo na univerzi v Bonnu in Berlinu, ter jo končal leta 1841 v Jenni. Politično se je začel udeleževati l. 1842 kot sodrnik pri časopisu »Deutsche Jahrbücher«, na kar je bil urednik meščansko-demokratskega renskega časopisa do vladne prepovedi tega lista. Za tem se je preselil v Pariz, kjer je bil urednik nemško-francoskih letopisov, a je bil že leta 1845 kot nadležen tujec od oblasti izgnan. Kot izgnanec se je naselil v Brüsslu, kjer je leta 1847 s svojim prijateljem Engelsom pristopil k »Zvezi pravičnikov«, kasnejši »Zvezi komunistov«, tajni mednarodni delavski zvezi. Dobil je nalog, da izdela za javnost program, ki je izšel neposredno pred februarско revolucijo 1848 pod naslovom »Komunistični manifest«, ki obsega glavne osnove znanstvenega socializma in nauk o zgodovinskem materializmu.

Med revolucijo leta 1848 je bil izgnan iz Brüssla, ter se je preko Pariza povrnil v Nemčijo, kjer je prevzel uredništvo revolucionarnega »Novega renskega lista«, ki je začel izhajati, podpiran po Engelsu, junija 1848 v Kölnu. Za vzdrževanje tega lista je doprinal Marx velike materialne žrtve ter je sodeloval pri akciji revolucionarno-demokratskih elementov za nadaljevanje revolucionarnih akcij, vsled česar je bil tudi obtožen in kmalu za tem, in sicer maja l. 1849, izgnan iz Nemčije. Podal se je v London, kjer je živel več let s štiričlansko rodino v največjem pomanjkanju, vendar se je ves ta čas pisateljsko zelo udeleževal ter izdal več znanstvenih del, med katerimi je najvažnejši »Kapital«, od katerega sta dva zvezka izšla šele po njegovi smrti in katerega imamo sedaj v izdaji »Svobode« tudi mi.

V javnem življenju srečamo Marxa zopet leta 1864 pri osnovanju prve internacionale. Marx se je nahajal v posebnem komiteju, ki je moral izdelati načrt statuta in proglas na delavstvo. V tem proglasu podčrtava kot najvažnejšo nalogo delavstva, da si pribori politično oblast, da odstrani gospodarske predprave posejajočih slojev in kapitalistov. Posebno pa se poudarja v proglasu nujna potreba mednarodne združitve vsega delavstva, ki bo le enotno zamoglo doseči ta cilj.

Kako je gledal Marx na delavski strokovni pokret?

Marx smatra kot začetno nalogo strokovnega gibanja združevanje in

izobraževanje vseh onih, ki morajo prodajati svoje delovne sile; kot vsakodnevno nalogo organizacij smatra neprestan in neizprosni boj proti kapitalu za izboljšanje življenjskega položaja delavstva. Vendar s tem na-

delavska vprašanja se vzgajajo delavci v socialiste. Strokovne organizacije so torej »pravo delavsko gibanje« in nekako »žarišče organiziranja delavskega razreda« ter jih smatra Marx za obstoječim razmeram

vedano: Oprostitev delavstva iz verig ekonomskega zasvoženja — mora biti glavni cilj vsakega proletarskega razrednega boja. Tako moramo razumeti tudi Marxovo opozorilo, ki ga je naslovil na politični delavski pokret, ki je zlasti veljavno v današnjih časih, opozorilo namreč, »da je ekonomska osamosvojitve delavskega razreda oni veliki cilj, kateremu se mora tudi vsako politično gibanje podrediti kot pomožno sredstvo.«

Kot podlago strokovnega gibanja smatra Marx solidarnost, ki naj odstrani razcepljenost delavstva, katero izkorišča sedaj kapital. Ker »kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.« Zakaj naj bo ta tretji kapitalist? — Po ugotovitvi, da obstoja glavna moč delavstva ravno v njih številu, zahteva Marx organiziranje delavstva v nacionalnem in internacionalnem obsegu. Marx je bil glasnik internacionalnega strokovnega razrednega boja. On zahteva enotno vodstvo boja, da se boj začne v onem trenutku, ki je najugodnejši ter je proti ločnim akcijam, ki se vodijo v raznih pravicah samostojno in brez pravega splošnega pregleda. Strokovno gibanje mora biti čim najbolj splošno, mora stalno organizirati vso maso delavstva ter ne sme pozabiti kakšnih bolj privilegiranih delavskih skupin, zlasti pa ne sme pozabiti nikdar na brezposelne. To je še posebej podčrtal Marx, ki je zahteval smoteno sodelovanje med zaposlenimi in nezaposlenimi, da se bo s skupnim delom zmanjšalo in odstranilo uničujoče posledice kapitalistične produkcije. V vseh svojih nastopih je Marx podčrtal, da je določena delavskemu strokovnemu gibanju v boju za osvoboditev delavstva ena glavnih vlog.

Povodom 50letnice smrti Karla Marxa je izdala Internacionala daljši proglas, v katerem opisuje stališče Marxa do strokovnega gibanja ter izjavlja, da bo z vsemi svojimi silami delovala na izvedbi nalog, kakor jih je postavil Marx.

Ko se klanja spominu Marxa, ga v imenu internacionalnega delavstva, kateremu je posvetil vse svoje življenje, zagotavlja, da bo vodila energično osvobodilni boj ter se ne bo dala odstraniti nikdar s pota, ki bo kljub vsem oviram in zaprekam pripeljal do socializma.

Mi pa, proletarci Dravske banovine, čitajmo »Kapital«, organizirajmo se, bodimo člani strokovnega pokreta in kulturne zveze »Svoboda«! Tako bomo najbolj počastili 50letnico smrti Karla Marxa.

Citati iz Marxovih del

1. Zgodovina vse dosedanje družbe je zgodovina razrednih bojev.
2. Vsa družba se čezdalje bolj cepi v dva velika sovražna si tabora, v dva velika nasprotujoča si razreda: v buržoazijo in proletariat.
3. Buržoazija ne more obstati, ne da bi neprestano revolucionirala proizvodna sredstva in proizvodne razmere, s tem pa oklepala vse družabne razmere.
4. Buržoazija je strgala z rodbinskega razmerja genljivo sentimentalno kopreno in ga spremenila v golo premoženjsko razmerje.
5. Buržoazija si ustvarja svet po lastni podobi.

loge delavskega strokovnega pokreta niso izčrpane.

Strokovne organizacije smatra Marx za nosilce razrednega boja v pravem pomenu besede; v njih in potom dnevnega boja za najrazličnejša

najbolj primerno in najzanesljivejšo obliko delavskega gibanja. Strokovni pokret, ki je socialistično usmerjen, postaja politično vedno bolj odločujoča sila. Odstranitev meznega sistema — ali z drugimi besedami po-

Proslava 50letnice smrti Karla Marxa

bo v soboto, 25. marca 1933 v Delavski zbornici v Ljubljani ob 10. uri dopoldne. Strokovna komisija s »Svobodo« sta prireditelja. S. dr. H. Tuma bo kot častni predsednik »Svobode« otvoril delavsko akademijo in imel pozdravni govor. — S. Teply bo predaval o Karlu Marxu, nato bo »Zarja« zaigrala »Zdravo, hrabri bojovníki«, »Volga, Volga« in »Varšavjanko«, pevski zbor dobrunjske »Svobode« bo zapel več delavskih pesmi, govorni zbor »Svobode« pa bo prednašal več lepih komadov.

Pridite vsi, ki se zavedate, da ste proletarci!

Nemčija ob Marxovi 50 letnici.

Dunajska »Arbeiter-Zeitung« je v svoji nedeljski številki priobčila zanimiv članek z naslovom »Karl Marx lebt« (»Karl Marx živi«), v katerem se pisec v značilnih besedah ozira tudi na razmere, ki so zavladale v Nemčiji, v domovini Karla Marxa, ob 50 letnici njegove smrti. Med drugim pravi: V Nemčiji se je kontrarevolucija gorostasno razmahnila in s krvoločno temeljitostjo zasmehuje polovičarstvo nemile revolucije. Ob petdeseti obletnici Marxove smrti hočejo »Hakenkreuzlerji« praznovati leto smrti nemškega marksizma. Marksizem iztrebiti so obljubili nacionalistični voditelji Hitler, Göring, Göbels, Seldte, von Epp in drugi, svojim razbrzdanim pristašem. Na rojstni hiši Karla Marxa, proti katerega delu in nauku divja meščansko-nacionalistična drhal z noži, ročnimi granatami, z raznim uničevalnim orodjem in morijo, so razobesili svoj prapor s kljukastim križem. Po želji teh rabljev v službi kapitalizma naj bi se ta njihova zastava zasadila nekoč tudi v Marxov grob. Toda, čeprav v svoji vročerkni nerazsodnosti že napovedujejo konec in smrt marksizma, in vsakogar, ki se k njemu priznava, proglasaajo za svobodno divjad, na katero sme vsakdo streljati, medtem ko v mučilnicah, po temnih podzemskih kletah marksistom lomijo kosti, misleč, da bodo na ta način socialističnemu delavstvu zlomili hrbtenico, je po strašnem razpadu kapitalističnega gospodarskega reda nauk marksizma jasno in neoporečno potrjen. Še ko se je kapitalizem ponašal s svojimi mladostnimi silami, je Karl Marx v njegovem obrazu že videl poteze smrti in nasledujoč utripanje njegovega ožila, mu je že preproval smrtne srčne krče, agonijo strahovitih kriz. In čim bolj se je telo tega velikana napihovalo, čim več mesa in masti si je nabralo, čim bujnejše se je razširjal preko vseh kontinentov, tem neenakomernjeje je utripalo njegovo srce, tem strašnejše so ga pretresale hude krize — smrtnih krčev, v katerih se danes preko zemlje valja, s krvavimi očmi in s peno na ustih, bijoč v smrtnem strahu krog sebe, tuleč za čudodelnimi zdravniki, ki naj bi mu prillili sveže krvi. Svetovna kriza kapitalizma, katerega koncentracija je kakor oteklina na človeškem telesu, ki jih povzročijo bacili raka, ameriške bančne katastrofe v letih 1929 in 1933, obupna prizadevanja vodilnih »gospodarstvenikov«, da bi našli kak izhod, naraščajoča histeričnost vladajočih in naraščajoče obubožanje ljudskih mas, to vse priča o globoki resničnosti marksizma, to vse je najsijajnejši dokaz o pravilnosti Marxove teorije o krizi kapitalističnega gospodarstva, ki so jo meščanski nacionalni ekonomisti že tolikokrat ošabno zavrgli in z »dokazi pobili«, dokler se niso razvaline tega kapitalizma zgrnile nad njihovimi puhlimi glavami.

V Nemčiji marksiste lovijo, mučijo in pobijajo. V Italiji, na Madžarskem in v vseh fašističnih državah je delavstvu prepovedano, da se javno prizna k naukom Karla Marxa. Z rojstne hiše buditelja proletariata veje zastava s kljukastim križem. Kontrarevolucionarji zažigajo domove delavskih strokov, organizacij, misleč, da zažigajo s tem baklje k pogrebu marksizma. Kontrarevolucionarji se motijo: marksizem živi in bo preživel vse fašistične diktature. On ne živi samo v Rusiji, v tej ogromni državi proletarske revolucije, on ne živi samo v vseh onih kulturnih državah, v katerih se sme delavsko gibanje svobodno in po demokratičnih načelih razvijati, on živi tudi pod krvavo skorjo fašizma, poln strastnega nagona in požrtvovalnosti, in če se proletariatu zamaše usta, bo govoril s svojimi ranami in če se mu vzame svoboda, se bo zaril kakor krt pod zemljo in bo tam izpodkopaval temelje kapitalističnega barbarstva. Marksizem živi v vsakem delavcu, ki zvest svojim načelom, čeprav bi moral to plačati s svojim življenjem, on živi v masi, v katere globinah se poraja novo življenje, on živi v srcih mi-

Boj zoper draginjo.

Od Božiča sem so začele na raznih borzah naravnost skakati cene žitu in to od Din 150.— na Din 235.—, a paralelno s tem so skočile cene moki in kruhu še v večji meri.

Ta skok cen je nepričakovan in nima nikakršnih upravičljivih razlogov. Ta podražitev je sad navadne borzne spekulacije, kakor je sad borzne spekulacije tisto, da so v avgustu lanskega leta cene žitu na borzah padle pod 150.— Din, a v polovici septembra celo na 124.— Din.

Ko je kmet prodajal svoje žito in si plačeval trud in znoj svojega dela, je dobival za meterski stot žita Din 124.—. Ako pa borzni spekulanti prodajajo žito siromašnim slojem naroda, posebno delavcem in nameščencem, tedaj je cena Din 235.—. V dobi gospodarske krize, ko kapitalisti na vse grlo kriče, da nimajo naročil in ne dela ter radi tega na vse strani reducirajo mezde in plače delavcev in nameščencev in mnoge odpuščajo ali pošiljajo na brezplačne dopuste, v tisti dobi na žitu, na tem najpotrebnejšem živilu, zaslužijo 90 odstotkov.

Niso pa samo borzljanski spekulanti in mlinci, ki so znatno povišali svoje profite na ta način, nego delajo to tudi peki. Peki so celo za toliko odstotkov povišali cene kruhu in vsled tega je njihov profit mnogo večji od prejšnjega. Po splošno potrjeni kalkulaciji dobe peki na 100 kg moke 130 kg kruha. Ko so peki prodajali črni kruh po 2.75 Din, tedaj so na 30 kg več pripeke — ki je njihov zaslužek in režijski stroški — dobili 30 krat po 2.75 Din, kar znaša 82.50 Din, a sedaj dobivajo 30 krat po 4.— Din, kar da 120.— Din. Med tem so cene kruha celo večje od cene moke tako, da se lahko reče, da dobivajo peki dvakrat toliko za prodani kruh, kakor so dali za moko.

Ker je kruh glavna hrana delavcev in nameščencev, je ta podražitev zelo udarila njihove želodce in ne morejo s svojimi mezdami in plačami vzdrževati svoje potrebe. Gladovanje je stopilo v močnejšo fazo.

Poleg borbe za povišanje mezd vstaja za delavce in nameščence v borbi zoper draginjo še cela vrsta vprašanj, ki jih je treba rešiti. Če hočemo, da se prepreči skakanje mezd na razne strani. Zato je centrala »Ujedinjenog Radničkog Sindikalnog Saveza Jugoslavije« (URSSJ) pozvala vse delavske in nameščenske organizacije, da skličejo shode in zborovanja, na katerih se naj postavijo zahteve, navedene v sledeči resoluciji:

»Delavci in nameščenci konstatirajo na svojem zborovanju, da se njihov materialni položaj v teku zadnjih let tudi poleg začasnega padca cen agrarnih proizvodov stalno poslabšuje. Težka gospodarska kriza, ki je zadela sicer vse sloje, je najbolj udarila delavski razred.

Glede na položaj delavstva in nameščentstva je velikega vpliva tudi nepravilna razdelitev javnih bremen, ki obremenjujejo delavce in nameščence v nesorazmerno večji meri, nego druge, premožnejše sloje. To se tiče skupine neposrednih pa tudi še posebno skupine posrednih davkov, ki na razne načine zadevajo konzum, kakor so n. pr. državne in samoupravne trošarine.

Da se ne uveljavlja zakon o pobijanju draginje, da javnost premalo ali takorekoč ničesar ne sto-

ri za razvitek konzumno-produktivnega pokreta konzumentov, posebno pa ne občine, vpliva, da cveti v trgovini v predprodaji organizirano spekulativstvo, ki na eni strani ropa producenta-kmeta, ker kupuje od njega za sramotno nizko ceno, in konzumenta-delavca in nameščenca, ker mu vse tisto prodaja po strahovito visokih cenah.

Poleg spekulativstva v predprodaji in trgovini davijo konzumenta tudi razni karteli industrijev, ki na eni strani drže nenevarno visoke cene produktom, a na drugi strani sistematično znižujejo mezde in plače delavcem in nameščencem in to nominalno in realno.

Ker bi moral biti cilj splošne javne skrbi v tem, da se dela na ustvaritvi duhovno in fizično krepkih generacij, a posebno delavskega razreda kot najproduktivnejšega dela naroda in ker ima politika stalnega izčrpavanja življenjskega standarda širokih množic obratne, škodljive rezultate, to delavci in nameščenci zahtevajo:

1. Da se ukinejo državne in samoupravne trošarine na vse življenjske potrebe, vstevši tudi carine;
2. Da se strogo uveljavlja zakon proti spekulaciji v trgovini in takoj izpopolni z odredbami, da v kontroli cen sodelujejo konzumenti, zastopani po svojih delavskih strokovnih organizacijah in konzumnih združenjih. (Izvrševanje tega zakona se naj prenese v delokrog občine same);
3. Da se organizira javna kontrola nad delovanjem kapitalističnih kartelov in da se zastopniki javne kontrole vzamejo iz delavskih strokovnih organizacij;
4. Da se izjava z zakonom predvideno zavarovanje delavstva za brezposelnost, starost, onemoglost in smrt;
5. Da se ustvari žitni fond z obvezno dajatvijo po 5 kg žita od vsakega orala tistih posestev, ki so večja od 9 oravov. S tega žitnega fonda se bodo podpirali brezposelni poljedelski delavci;
6. Da se z izrecnimi pooblastili omogoči razvoj konzumnega in produkcijskega delavskega in nameščenskega pokreta;
7. Da posvetijo občinske uprave strogo pažno na ustvarjanje komunalnih podjetij radi produktivnega pobijanja draginje potom svobodne konkurence in da v gradnjo velikih javnih, higijenskih skladišč omogočijo koncentriranje večjih količin življenjskih potrebščin, da se tako vpliva na tržne cene;
8. Da se stavbinskemu združenstvu posveti posebna pazljivost in ga omogoči z dotacijami iz javnih sredstev; občine naj se brigajo za brezplačna stanovanja in kurjavo nezaposlenih delavcev in njihovih družin;
9. Da se uvedejo za delavstvo znižane cene za vožnjo na tramvajih za prihod in odhod z dela pred- in popoldne;
10. Da se s posebnim zakonom predpišejo minimalne delavske mezde in brez pristanka avtoritativnega, zato sestavljenega razsodišča, v katerem morajo biti zastopani paritetno tudi delavci, izvoljeni po svojih strokovnih organizacijah, se kakršnokoli zniževanje mezd ne sme vršiti;
11. Da se ustanovi gospodarski svet s paritetnim delavskim zastopništvom, ki naj izdela državni gospodarski program za favoriziranje produktivnih panog nacionalnega dela in dviganja splošnega gospodarskega in socialnega nivoja celote.

Strokovna komisija za Slovenijo je sklenila na svoji odborovni seji, da bo sklicala shode po vsej dravski banovini v nedeljo, dne 2. aprila 1933. Resolucije se bodo razposlale na vsa odločilna mesta (banški upravi, ministrom itd.). Podružnice in medstrokovni odbori naj javijo že sedaj Strokovni komisiji kraj zborovanja, prostor in uro ter če žele referenta. Sploh naj že sedaj vse potrebno ukrenejo za obilen obisk zborovanj.

Strokovna komisija za Slovenijo.

branili Avstrijo pred fašistično diktaturo, boste s tem najlepše proslavili spomin Karla Marxa v vsej njegovi in svoji veličini!

ZA CANKARJEVO DRUŽBO

prispevajte že sedaj tedensko po 50 para, ali mesečno po 2-50, da boste imeli do septembra ali oktobra članarino Din 20.— polno vplačano in s tem pravico do štirih lepih knjig. Ne odlašajte, temveč delajte in ustvarjajte!

Beseda neorganiziranim.

Pri nas je veliko delavcev in delavk, ki mislijo, da je dovolj, če se v vsakdanji borbi za življenje naslonijo na lastne moči, samo na svoj »JAZ«. Nič nočejo vedeti o organizaciji in o skupni solidarnosti vseh delavcev in delavk.

»Zakaj naj plačujem organizacijo,« je navaden odgovor neorganiziranih, »ko najdem delo tudi brez organizacije.«

Ti delavci in delavke se zelo varajo. Nočejo vedeti in spoznati, da je vsa človeška družba organizem, v katerem odločajo samo organizirani razredi in v katerih posamezniki ne pomeni nič. Posamezni delavec in delavka v današnjem gospodarskem sistemu ne pomeni nič in ne zmore nič. Kapitalisti so v gospodarskem smislu mnogo močnejši, pa se kljub temu danes medsebojno organizirajo in združujejo, da bi tako čim bolj zaščitili svoje interese in čim lažje ter uspešneje izkoriščali delovno moč nepoučenih in nezavednih delavcev. Kapitalisti se organizirajo v svoje strokovne zveze, snujejo kartele, koncerne, truste, in to vse samo radi tega, da s tem omejijo skupno konkurenco in dvignejo s tem svojo organizacijo in uspešnejše eksploatacijo. Da bi obdržali in učvrstili svoje privilegije, da bi zmanjšali stroške osebnih in stvarnih režijskih svojih podjetij, organizirani kapitalisti iz dneva v dan znižujejo delavske mezde in uvajajo mehanizacijo in racionalizacijo dela, kar istotako množičnim delavcem ropa njihove mezde in jih meče kot nepotrebne iz sedanjega gospodarskega sistema. Na ta način organizirani kapitalisti po vsem svetu uspevajo v poslabševanju delavskih mezd in njihove kupne moči ter jih nato zaposlujejo pod skrajno neugodnimi pogoji.

A tem kapitalistom nasproti stoji samo manjši del zavednih in organiziranih delavcev in delavk, ki brez ozira na svoje neposredne osebne koristi vodijo junaško borbo s svojim mnogo močnejšim razrednim nasprotnikom in eksploaterjem. Kapitalisti in organizirani delavci vodijo borbo v vsaki posamezni državi, a kot taki v vrhovni strokovni centrali, kakor je za Jugoslavijo URSSJ, na širših internacionalnih forumih in v Internacionali.

Delavci in delavke, ki nočejo biti organizirani, so nehoče nekaka velika coklja organiziranemu delavstvu. Neorganizirani borbo organiziranih slabe in indirektno pomagajo organiziranim kapitalistom zoper samega sebe. Kapitalisti radi govore: Vi zahtevate to in ono? Manjšina? A večina v moji tovarni je zadovoljna!

A če bi ti neorganizirani delavci in delavke stopili v strokovne organizacije, v stroke, v katere spadajo, bi mnogo pripomogli za zboljšanje svojega položaja. Njihov »jaz«, ki sedaj, ko je neorganiziran, ne pomeni nič, samo da je coklja organiziranemu »Mi« in pomagač kapitalizmu, a če bi se združili organizirano v skupen, SOLIDAREN »Mi«, bi pri pogostejših in sklepajih kolektivnih pogodb itd. strokovna organizacija in s tem delavci dosegli boljše, večje, ugodnejše pogoje in uspehe.

Neorganizirani delavci in delavke se lahko vsak dan prepričajo, da se morajo zadovoljiti s tem, kar jim milostno nudi delodajalec. Ni samo dovolj, če se posamezni delavec ali delavka trudita, da si izboljšata svoj položaj, nego potrebno je, da je zboljšanje položaja na celi črti in da je tisto zboljšanje stalno in zaščiteno. Zaščiteno pa je le samo lahko z dobro, solidarno močjo organiziranega delavstva, s strokovno organizacijo.

Samo s pomočjo organizacije, samo s krepko solidarnostjo vseh sodrugov in sodružic se lahko resnično zboljšajo delovne razmere delavstva, se lahko zaščitijo pridobitve delavske zakonodaje in se lahko zasužurajo pravilno izvajanje delavskih zaščitnih zakonov.

Zato, sodrug in sodružice, ki ste na fronti strokovnih organizacij zve-

sti in odločni bojovníci, pozovite ne-organizirane, delajte neprestano, da pridejo tudi oni v vaše vrste, da bomo ob 50 letnici smrti Karla Marxa lahko rekli:

MI SMO MOČNI, SOLIDARNI, ORGANIZIRANI, RAZREDNO ZAVEDNI BORCI ZA NAŠE DELAVSKE IN ČLOVEČANSKE PRAVICE!

Delavstvo v Nemčiji ne klone.

Volitve obratnih zaupnikov v Berlinu.

Dne 2. marca so bile volitve obratnih zaupnikov v berlinski elektrarni in plinarni.

V elektrarni je bilo izvoljenih 16 zaupnikov svobodnih strokovnih organizacij; fašisti ali kaka druga stranka niso dobili nobenega mandata.

V plinarni so dobile svobodne strokovne organizacije 12 zaupnikov, komunisti 6, fašisti nobenega. V plinarni so dobile svobodne strokovne

KONGRESU

delavske telovadne in kulturne zveze „Svobode“, ki se vrši 25. in 26. marca v Ljubljani

želimo mnogo uspeha, podviga ter avtoritativni in reprezentančni potek razprav, sklepov in navodil za nadaljnje delo. „Svoboda“ bodi žarišče proletarske kulture in duševnosti. Mi pa bodimo njeni člani! Vsem delegatom in prisostvujočim svobodaški pozdrav „Družnost!“

Strokovna komisija za Slovenijo

Uredništvo in uprava „Delavec“

organizacije celo dva mandata več kakor zadnjič.

Pri vodovodu so dobile svobodne strokovne organizacije 7, komunisti 4 mandate, fašisti pa nobenega.

Disciplina delavstva je torej trdna.

na znanje. Nato je podal tajnik svoje poročilo. — Blagajniško poročilo je podal sodr. Hriberšek. Poročal je o stanju podružnice, povdarjajoč, da je podružnica nudila svojim članom v slučaju brezposelnosti in boleznih izdatno pomoč ter pozival člane, naj svoje dolžnosti napram organizaciji točno izvršujejo, da bo mogla organizacija naloge napram svojim članom z večjim uspehom zadostiti, kakor je bilo to dosedaj mogoče.

Po poročilu finančne kontrole je dal občni zbor soglasno odobrova zaupnico.

Nato je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Ogrizek, podpredsednik Godnik, tajnik Kršlin, nam. Stih, blagajnik Hriberšek, nam. Lampret; odborniki: Seničar, Galoš, Fijaš; kontrola: Seničar, Krivec, Gajšek.

Nato je sodrug Toman izčrpno poročal o položaju na Jesenicah, o križevni poti, ki jo je moralo preiti delavstvo na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, od marca lanskega leta pa do danes, ko je zopet sklenilo kolektivno pogodbo. Lansko leto je vodstvo tovarne odpovedalo službo vsem zaposlenim na 14 dni. Tisti strah in obup, ki je zavladal v tistem času, ni mogel upogniti jeseniškega kovinarja, da bi vrgel puško v koruzo in čakal, kaj mu prinese bodočnost. Zanesel se je na svojo organizacijo, vzorno disciplino in je kljuboval vsem naporom svojih nasprotnikov, ki so skušali zrahljati disciplino in red. Ko se je začelo zopet obratovati, je delavstvo sklenilo kolektivno pogodbo, vendar je bilo vsled razmer delavstvo primorano privoliti na 4 do 6 odstotno znižanje mezd. Sila razmer, ko so se življenske potrebe podražile za 18 odstotkov, je primorala, da je delavstvo to pogodbo odpovedalo in zahtevalo povišanje. Pokojanja so se vlekle preko dva meseca in z močjo organizacije se je doseglo, da je bila nova pogodba sklenjena in si je delavstvo tistih 4 in 6 odstotkov zopet priborilo nazaj. Tako so tudi tisti, ki so stali ob strani videli, da brez organizacije ni mogoče ničesar doseči.

Obli. tajnik sodr. Leskošek je poročal kratko o položaju celjskih kovinarjev, zlasti, koliko so izgubili v tem času, ko so zapustili svojo organizacijo in s tem zapustili samega sebe in svojo družino. Pustili so ležati v tovarniški blagajni svoje odstotke za nadure, potem odškodnino, ki jim pripada po prejšnjem paragrafu 1154. b zakona o zaščiti delavcev in po paragrafu 219, 220 in 221 obrtnega zakona ter diferenco plač, katero imajo in katero bi morali imeti za kritje najnujnejših življenskih potrebščin. Skupna vsota tega, kar so po svoji malomarnosti pustili, znaša milijone dinarjev. Torej, sodrugi, sedaj vidite, kam se pride, če je človek nezavezen.

Pri točki »razno« so bila sprejeta nova pravila za lokalni brezposelni fond. Predsednik je zaključil ta lepo uspešni občni zbor ob 12. uri.

Poteš Josip mrtev

V soboto, dne 4. marca t. l. je umrl v Celju znani in spoštovani sodrug Poteš Josip, upokojeni kovač železarne Store. Umrl je na influenco, katere se je nalezil kot delavec v tovarni pri vršenju svojega dela za vsakdanji kruh. Rojen je bil dne 1. marca 1856 na Spodnji Polskavi. Kovaške obrti se je učil na Spodnji Polskavi. Po vojaški službi je delal 1 leto v Hrastniku, potem pa 52 let v Štorah. Sodrug Poteš je prišel v pokret kot mladenič in mu je ostal zvest do zadnjega izdihljaja. Bil je dolgoletni funkcionar Saveza Metalških Radnika Jugoslavije v Štorah in ko je živel pri svoji hčerki svoj zasluženi pokoj, ni bilo v Celju sestanka ali

shoda, ki bi se ga ta sodrug, sivi starček, ne udeležil. Vzpodbujal je mladino, katero je tako ljubil in vzgojeval pol stoletja. Bil je najbolj srečen, če je bil v krogu svojih sodrugov.

Kako je bil priljubljen, se je videlo na dan pogreba, ko ga je spremljalo 1000 glav množica k zadnjemu počitku in ko so zadoneli glasovi delavskega pevskega zbora »Svoboda« za slovo, so vsakega obile solze.

Sodrug Poteš Josipu ostane v zgodovini proletarijata častno mesto. Njegovim ostalim pa izrekamo iskreno sožalje.

Občni zbor Splošne hranilnice in posojilnice za Jesenice in okolico na Jesenicah, se je vršil v nedeljo, dne 5. marca t. l. pop. v Delavskem domu na Savi. Vodil ga je predsednik zadruga s. Galo bič, poročali so pa poleg njega še zadr. tajnik z. J. Avsenik, poslovođa s. Anton Zugwitz in predsednik nadzorstva z. Ivan Šega. V debati sta govorila še ss. Karl Ažman in Cvetko Kristan. Vsi govorniki, kakor tudi vsi navzoči, so ugotovili lep napredek hranilnice ter dokazali, da so vsi člani hranilnice pripravljani iti na delo za še vse boljši in večji razmah zadruga. Računski zaključek, kakor tudi razrešnica staremu načelnstvu, sta bila soglasno odobrena. Prav tako je bilo sprejeto na znanje tudi revizijsko poročilo Zveze gospodarskih zadruga za Jugoslavijo v Ljubljani. V novo načelnstvo so bili izvoljeni za predsednika z. Ivan Šega, za odbornike pa ss. Anton Zugwitz, Karl Ažman, Tomo Sablatnik, Ivan Mirtič, Jakob Rainer in Ivan Noč (Kor. Bela). V nadzorstvo pa za predsednika s. Ivan Galo bič, za člane pa ss. Ivan Erlih (Kor. Bela), Filip Rotar (Kranj), Jakopič Franc in Svetina Miha (Kor. Bela). Odstopivšemu predsedniku s. Galo biču in tajniku z. J. Avseniku se je izrekla zahvala. Pri zadnji točki je bila znižana obrestna mera za hranilne vloge za pol %, in sicer za navadne vloge na 5½ %, za vezane na polletno odpoved pa na 6½ %. Rentni davek plača zadruga iz svojega. Občni zbor je znova dokazal, da zadruga zasluži vse polno zaupanje za svoje delo in za zaupan j denar. Dolžnost vsega jeseniškega delavstva bi bila, da se tega tudi zaveda in po tem ravna.

Člansko zborovanje Splošne gospodarske in konzumne zadruga za Gorenjsko, r. z. o. z. na Jesenicah se je vršilo v četrtek, dne 9. marca t. l. za oddajališča Sava, Jesenice, Koroška Bela in Slov. Javornik v združenem kinu Radio. Obisk je bil za prvi sestanek zadovoljiv, zlasti, ker imajo mnogi člani preko pol ure hoda iz dveh oddajališč. Poročali so o vseh aktualnih vprašanjih ss. Ivan Česnik, Anton Zugwitz, Franc Mohorič, Karl Ažman in Cvetko Kristan. Zlasti se je razpravljalo o kakovosti blaga v združenih prodajalnah, o cenah blaga, o dolžnikih in kupovanju na up, o vprašanju hranilnih vlog, o gospodarski politiki v splošnem, politiki trgovcev do konzumnih zadruga itd. Precej članov se je oglasilo k besedi in razvila se je živahna debata, ki je dala celo vrsto lepih vpogledov za nadaljnje delovanje. Po dve in polurnem razpravljanju je bil lepi sestanek ob pol 10. uri zvečer zaključen in sklenjeno je bilo, da se vrši tak sestanek najmanj enkrat mesečno. Na ta način pride in ostane članstvo vedno v tesnih stikih s svojim združenim vodstvom in z zadrugo kot tako in vsa morebitna nesporazumjenja se lahko na takem sodelovanju odstranijo, predno lahko celotnemu gibanju napravijo kaj škode. Takšno delo pri zadrugah bi bilo potrebno povsod.

Guštani.

Bilanca o izgubi delavskega zaslužka v preteklem letu v jeklarni. Vsako podjetje si ob koncu leta napravi bilanco o zgubi in dobičku, da more določiti višino dividende. Zato naj tudi mi delavci povemo javnosti o naši bilanci v tej krizi. Ob koncu preteklega leta je znašalo število zaposlenih delavcev v jeklarni 242. Ti so povprečno izgubili na delovnih urah po 900 ur. Ako računamo povprečni zaslužek na uro Din 5. zneso to Din 4500 na osebo ali 242 oseb po Din 4500 zneso Din 1.089.000. Toliko znaša izguba, ki jo je utrpelo naše revno delavstvo. Grozno, posebno še, če pomislimo, da se je delavstvo že prejšnja leta pri polnem obratu zadolžilo vsled slabe mezde za več kot pol milijona Din. Da taka izguba na zaslužku pomeni katastrofo za njegov obstoj, je jasno. Pri tem pa ni všteto, koliko znaša izguba na zaslužku radi praznikov, ker se je obrat večinoma pričel šele v ponedeljek ozir. torek. Tudi ni všteta izguba kupne moči radi naraščajoče druginje življenskih potrebščin. Iz tega si lahko vsak sam predstavlja, kako pasje življenje ima naš kovinar. Res je, da te izgube niso čutili vsi enako, res je pa tudi, da kolikor so eni manj trpeli, so pa drugi zato več. Posebno je bila udarjena mladina, ki je cele mesece praznovala. Med temi so tudi družinski očete. Zato lahko smelo trdimo, da je faktična izguba še večja. Delavci, trpini, premislite, zakaj vsa ta beda in revščina v družinah, spoznajite že enkrat, da ste temu krivi deloma tudi sami, spoznajite, da je edina rešitev za omiljenje te bede le v močni razredni strokovni organizaciji. Zato delavci, očete in sinovi, odprite oči. Čut srca in ljubezni do vaših družin, če že niste popolnoma otopeni, vam narekuje, da se organizirate in videli boste, da se bo položaj izboljšal. Izboljšati se mora, kjer je železna volja in mogočen ml!

Občni zbor tuk. podružnice Sav. Met. Radnika se je vršil dne 12. marca za tekoče leto, ob 8. uri zjutraj v prostorih gostilne Milovnika, z običajnim dnevnim redom. Po poročilih funkcionarjev se je volil novi odbor, in sicer je s. Verčič predlagal, da naj ostane še nadalje stari odbor; ker ni bilo drugega predloga, se je ta dal na glasovanje, ter je bil z večino sprejet. Izvoljeni so: Predsednik Juh Luka, tajnik Lepko Franc, blagajnik Obrtan Franc, nam. Slanič Filip; v kontrolo pa: Capelnik Andrej in Struc Ivan; odborniki: Vauče Matjež in Lohan Anton. Občnemu zboru je

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

Občni zbor podružnice S. M. R. J. v Štorah se je vršil dne 5. marca ob 2. uri popoldne. — Predsednik s. Gorišek je s kratkim pozdravom otvoril občni zbor ter pozval navzoče, da počaste umrlega s Poteža stojte z enominutnim molkom. Po predsedniškem poročilu sta poročala blagajnik in tajnik. Iz poročil je bilo videti vse delovanje podružnice v preteklem letu. Sodrug Toman iz Jesenic je poročal o položaju na Jesenicah. Sodr. obl. tajnik pa o bodočem delu. V odbor so bili izvoljeni mlajši sodrugi, kar je razveseljivo in da garancijo za razmah podružnice. Sklenilo se je, da pristopijo delavci iz tovarne g. Majdiča v našo organizacijo in je takoj pristopilo 10 novih članov in bodo tvorili svojo posebno sekcijo. — Občni zbor je še razpravljal o tekočih poslih, nakar je predsednik zaključil občni zbor.

Slov. Bistrica. Dne 3. julija 1932 je zaposleno delavstvo tovarne bakra Zugmajer in Gruber v Slov. Bistrici na svojem zborovanju sklenilo, da hoče na vsak način imeti kolektivno pogodbo za zavarovanje svojih plač in ureditev odnosov delovnega razmerja, ker so ob priliki novega obrtnega zakona nastale druge razmere za delavstvo. 9. decembra je poslalo oblastno tajništvo S. M. R. J. v Ljubljani podjetju predlog kolektivne pogodbe, kateri naj bi bil temelj za pogajanja. 10. februarja 1933 so se vršila prva pogajanja ob navzočnosti zastopnika podjetja g. ravnatelja Gruberja, zastopnika Inspekcije dela in Delavske zbornice, obl. odbora SMRJ tajnika Leskoškega, glavnega zaupnika Bera Pavla in predsednika podružnice Germa Ludvika. Ker pogajanja ta dan niso rodila zaželenega uspeha, so se preložila. Dne 13. februarja so se nadaljevala in se je kolektivna pogodba sklenila na podlagi zakona o zaščiti delavcev, zakona o Inspekciji dela in Obrtnega zakona. Radi pomanjkanja prostora objavimo samo važnejša določila te pogodbe.

1. Mezde.

Mezdni sistem. — Delo se plača v glavnem po dnevnih mezdah za osemurno delo in po kategorijah, katerih je 24.

V teh kategorijah so se določile temeljne mezde, ki pa pridejo v poštev samo pri dajatvah, ki jih predvideva Obrtni zakon, ker se večinoma dela v akordu, pri

katerem zaslužijo do 30 odstotkov preko svoje temeljne plače.

2. Delo v akordu.

Vsi dosedaj veljavni akordi ostanejo še nadalje v veljavi z izjemo v veliki valjarni, v kateri so nastali vsled preureditve novi delovni odnosi, vsled česar se dogovori novi akord.

3. Odškodnine.

Delavec ima pravico na plačilo njegovi kategoriji odgovarjajoče temeljne mezde v slučajih, ki jih navaja obrtni zakon, paragraf 219, 220, 221.

4. Uveljavljanje pogodbe.

Ta kolektivna pogodba stopi v veljavo dne 14. marca 1933 in je veljavna do nadaljnjega. Odpovedljiva je obojestransko z enomesečnim odpovednim rokom.

Podpisi.

Ta pogodba zagotavlja zaposlenim delavcem temeljne plače in dajatve ob prilikah, katere predvideva obrtni zakon. To je velik uspeh, če pomislimo, da je to bil prvi korak te mlade podružnice, ki si je s tem zagotovila pot za naprej še k večjim uspehom. Sodrug, le tako naprej po začrtani poti! Sodrugom v drugih tovarnah pa ključmo: »V organizacijo in tako do cilja! V organiziranosti je uspeh in zmaga!«

Celje.

Savez Metalških Radnika Jugoslavije, podružnica Celje, je imel svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 5. marca t. l., ob 9. uri popoldne v dvorani gostilne pri »Zelenem travniku«. Dnevni red je bil sledeči: 1. Poročilo a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole. 2. Volitve novega odbora. 3. Razno.

Sodrug Janežič je otvoril občni zbor ter pozval navzoče, da v znak žalosti nad izgubo najstarejšega sodruga Poteža Josipa vstanejo in počaste z enominutnim molkom njegov spomin. Sodrug predsednik je nato podal izčrpno poročilo o delovanju podružnice. Tajniško poročilo je podal sodr. Kršlin, ki je povdarjal, da sta poslala podružnici Ljubljana in Moste pozdravni pismi na občni zbor. Pismi sta bili prečitani. Podružnica Jesenice je pa poslala svojega delegata sodr. Tomana, da v imenu jeseniških kovinarjev pozdravi občni zbor in poroča o položaju na Jesenicah. Občni zbor je vzel to poročilo z velikim odobravanjem

A. P.:

„Kulturen“ človek.

Živimo v času visokega razvoja tehnike vseh mogočih naprav, katere so bile izumljene od ljudi z namenom, da se dvigne človeka iz pomanjkanja in bede. Marsikateri moč, ki se je zdela v prejšnjih stoletjih nadnaravna, se je ukrotila. Egoizem nekaterih posameznikov se pa čedalje bolj razvija.

Za časa Avstrije sem bil v naši deželni prestolici v Ljubljani. Ogledal sem razne, za mene zanimive stvari, kakor tudi neko poslopje z napisom: »Če hočeš biti človek, uči se!« Ze takrat sem si mislil: Kaj, ali mi, ki smo fizični delavci in nam ni bilo dano, da bi se lahko učili, nismo ljudje? Sedaj, ko imam že nekaj življenskih izkušenj, se pa še večkrat spominjam na napis tiste hiše, v kateri se »producira« človek. Kakšna ironija se mi zdi, ko to razmišljam. Svet se ponša s kulturo. In to s takšno kulturo, da se pridobljene dobrine zemlje in dela naravno uničujejo, ljudstvo pa od pomanjkanja propada. In vse to po volji tistega, ki je imel možnost, ali spretnost, ali predrznost, da je postal »kulturen« človek v smislu tistega napisa. Če pogledamo naravo živalstva, ne najdemo med njimi takih, ki bi uničevali več kot potrebujejo za obstoj življenja, čeravno šteje mo nekateri k roparicam. Ljudstvo jih, seveda, preganja in pobija. Kulturnemu človeku, uničevalcu dobrin in ljudi, se pa to ljudstvo klanja in mu poljublja roke. Kulturni svet se oborožuje z vsemi mogočimi sredstvi, a le na orožje srčne kulture pozablja. In ta napaka, oziroma greh, je tisto, kar nas spravlja v sovraštvo, v finančno krizo, in tudi v krizo duha. Radoveden sem, kaj si misli človek, ki je upravnik industrije, ali

lastnik težkih milijonov in drugih naravnih bogastev, ko čuje, kako zavzema sestra revščina, tuberkuloza, postojanko za postojanko, in se širi po tistih telesih, ki so mu pomagale izpopolniti in stehizirati obrate, a so zato sedaj brez posla, brez kruha, brez strehe. Njemu, »človeku«, se pa odkrivamo. Kajti on se je imel priložnost učiti. Ali ne bi bilo lepše, da bi bili vsi srečni, se vsi lahko učili? Ali ne bi bila to res radost in ponos človeštva. Saj je tudi Simon Gregorčič zapisal: »Ko kruh delil bo z bratom brat, takrat se bomo srečnega čutili.«

Čudim se, kako kalkulira lastnik strojevi! — Če bo šlo tako naprej, od kod naj pričakuje konsumentov, če je ljudstvo brez zaslužka? Zakaj se znižujejo mezde, zakaj se preoblaža z delom še zaposlene ljudi, ko jih je toliko brez dela? Od kod si zamišlja kapitalistični svet rešitev, če sam namenoma povzroča kaos?

Da smo sokrivi k temu tudi v veliki meri sami delavci, oziroma tisti, ki se umikajo organiziranemu nastopu in zanikanju svoje samozvesti, da bi se zaščitili pred izkoriščevanjem, ne bom govoril. Povem še, da še sedaj veliko število delavstva ne razumeti kam spada, dasi je danes tako jasna slika, da jo mora vsak razumeti: Delo in kapitalizem je dvoje z različnim stremljenjem, zato ne more skupaj. Ne obojam jih, nego obžalujem.

Če je takrat, ko ni bilo tako velikih transportnih sredstev, bilo kje, da je izbruhnila lakota, in se ni moglo hitro pomagati, je nerazumljivo dandanes, ko je vsega dovolj in ljudje gladujejo. Če je to kultura, pridobljena na način, ki je bil napisan na tisti šoli, potem naj se tisti napis izbriše, da ne bo lagal tistim mnogim, ki še verujejo vanj.

Sodrug!

Ravnajte se po naukih Karla Marxa!

Širite in naročajte delavski tisk! Ob 50letnici smrti KARLA MARXA naj pridobi vsak strokovno organizirani naročnik za „Delavsko Politiko“, naj postane vsak član „Svobode“, da bo redno prejemal revijo „Svoboda“, in naj bo vsakdo član „Cankarjeve družbe“! Ob 50. obletnici smrti Karla Marxa strnimo veliki „MI“!

prisostvoval zastopnik centrale s. Kopač Jože. Po končani volitvi odbora se je oglašil k besedi s. Kopač, ki je podal temeljni pomen strok. organizacije, na kar je sledilo burno odobravanje. Ker je bil sklican za 10. uro javni shod z dnevnim redom — 1. Poročilo o načrtu dela novo izvoljenih obratnih zaupnikov. 2. Poročilo o poteku izvršenih intervencij. 3. Težki gmetni položaj delavstva in kako ga izboljšati. — se je ta otvoril takoj po obnem zboru. K 1. in 2. točki je govoril glavni zaupnik Juh, ki je obširno razložil načrt in delovanje ter intervencije obratnih zaupnikov; šlo je pri intervenciji za akord v klavirni, katerega se je krsilo. Ta zadeva se ni v popolnem redu in bo treba še borbe. Tudi so predložili zaupniki podjetju, kako živijo delavci vsled draginje in malo storjenih šihov v pomanjkanju. Povedali so, da to ne more iti dalje, če ne, bo postalo to življenje delavcev usodno za njih zdravje, kar gotovo ne bo v prid podjetju.

Zato so zaupniki naglasili, da bi podjetje uvidelo to potrebo, ter bi omogočilo z boljšim zaslužkom delavcem eksistenco, nakar je ravnatelj odgovoril, da je to nemogoče, ker bi delničarji ne pristali na to. Iz tega naj delavstvo uvidi, da z lepo besedo nima nič pričakovati pri podjetju, temveč bo treba upostaviti močno organizacijo, ki je edino sposobna izboljšati ta obupni položaj. K tretji točki je govoril tudi s. Kopač, ki je v tako živih slikah orisal delavski položaj in odpomoč temu kaosu, da bi moral vsak delavec razumeti, da je edina rešitev močna organizacija. Orisal je delovanje jeseniških kovinarjev, ki so dosegli z njih močno organizacijo tudi v tem času približek k zaslužku, kar naj bo za vzgled nam! Naglasil je tudi, da imamo Guštanjčani še to napako, ker nikoli ne priženemo svojih žena na zborovanja, katerih se enako tiče delo strokovnih organizacij. Saj ravno ona največ trpi v tej krizi, ko nima moči in otrokom dati kaj jesti. Zato apelira na delavstvo Guštanja: Dajte tudi v bodoče ženo pripeljati na strokovna zborovanja, da tudi ona spozna potrebo in rešitev v strokovni organizaciji, potem ne bo več zadrževala moža doma, ko bo vedela, da se bojuje boj tudi zanje in otroke. Zato delajte vsi za enega in eden za vse za boljši obstoj!

RUDARJI.

Pomoč rudarjem je nujna.
Zveza rudarjev Jugoslavije posreduje.

V revirjih TPD se nervoznost polasča delavstva bolj in bolj. Na eni strani strah pred novimi redukcijami, in na drugi strani strah pred še večjim gladom kot je že. Kamor greš, s komur govoriš, povsod slišiš samo vprašanje: Kaj bo z nami? Od česa bomo živeli? — To je sedaj obupni kile tisočev in tisočev najbednejših.

Zveza rudarjev Jugoslavije v zvezi z II. skupino posreduje, protestira, pošilja vloge in prošnje na vse instance, vedno in povsod podčrtava obupen položaj rudarjev in njihovih družin. Zakaj, vse je sedaj odvisno od povečanja naročil premoga za bodoče proračunsko leto.

Ker so rudarji v zadnjih dveh mesecih napravili tako malo šihov, da si od tega zaslužka ne bodo mogli nabaviti najpotrebnejše za preživ-

Vse pisarniške, tehnične in šolske potrebščine kupujte pri znani trdk!

M. TIČAR LJUBLJANA

Največja zaloga zlatih polnilnih peres znamke Montblanc, Watterman, Pelikan, Osmia, Penkala itd.

Tiskovine se preskrbujejo po najnižjih cenah

Kupujte in zahtevajte povsod kruh in pecivo iz **Prve delavske pekarnе**, r. z. z o. z., **podružnica v Ljubljani**, Postojnska ulica 11, desno. Telefon 31-71.

ljanje, je Zveza rudarjev Jugoslavije naslovila dne 5. marca t. l. na Delavsko zbornico tozadevno vlogo s prošnjo za takojšnje posredovanje pri banski upravi za dobavo brezplačnih živil. Delavska zbornica se je temu pozivu takoj odzvala, in tako se je v petek, dne 10. marca t. l. vršila na Kr. banski upravi razprava, katere se je udeležila Delavska zbornica po svojem zastopniku, potem Zveza rudarjev Jugoslavije, načelstvo II. skupine in predstavnika ostalih dveh strokovnih organizacij.

Sklep razprave je bil, da se ima takoj naročiti večje število vagonov koruze, ki se bo tu zmlela in potem zdrob in moka še v teku tega meseca brezplačno razdelila med rudarje. V kritje teh stroškov bo prispevala delno banovina, pomožni bežnostni sklad, Delavska zbornica in Bratovska skladnica.

Je to sicer malenkost, ki je v pogledu pomanjkanja med rudarji kakor kapija v morje, ki nikakor ne bo zadoščala. Zato bo odločujočim krogom vsekakor treba skrbeti, da se rudarjem omogoči vsaj skromno preživljanje, dokler se jim polne zaposlitve ne more nuditi.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Maribor.

Podružnica Maribor — tekstilna tovarna Hutter in drug. Podpisani izjavljam, da proti organizaciji Splošne delavske zveze nimam ničesar. Tudi v tovarni nisem ničesar govoril. Prepričan sem se, da podružnica Splošne delavske zveze v Mariboru pravilno deluje. — Jakob Lipša, l. r.

Hrastnik.

Dne 22. febr. 1933 se je vršil občni zbor S. D. Z. J., podružnica steklarjev Hrastnik. Sodrug Bentl je otvoril občni zbor z običajnim dnevnim redom, in podal poročilo o delovanju odbora v preteklem letu; naglašal je, da smo bili primorani se postaviti v defenzivo vsled gospodarske krize, zato tudi ne moremo pokazati vidnih uspehov. Odbor je delal, kolikor je bilo v teh časih le mogoče. Nato je podal tajnik Kellner tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je imel odbor 38 sej. Sestankov se je vršilo 18 in 2 konferenci. Dopisov je podr. sprejela 118, odpisala 126. Članov je bilo v začetku lanskega leta 129, pristopilo je 67, odpotovalo 5, odstopilo 24, tako, da ima sedaj podr. 167 članov. Poročal je tudi, da je podjetje v lanskem letu hotelo plače znižati za 34% in se je po zaslugi organizacije posrečilo odbiti ta napad ter se je 11% reduciralo. Nadalje je tudi povdarjal, da je letos 25 let, kar se je ustanovila podr. steklarjev. Od ustanovitve so umrli sodrugi: Puffer, st., Haner, Koribski; živijo pa še sodr.: Henti, brata Žibret, Papeš i. t. d. Poročevalec naglašal, kako neustrašno so se borili naši predniki in naj nam bo to vzgled za nadaljnje delo, poziva še neorganizirane, da vstopijo v organizacijo, ker s tem bomo najbolj manifestirali našo 25-letnico. Blagajniško poročilo je podal tudi sodr. Kellner namesto sodr. Grčarja. Iz poročila je bilo razvidno, da je v preteklem letu bila podr. aktivna. Kontrola je poročala, da je mesec za mesec pregledala knjige ter denar prekontrolirala in vse v najlepšem redu našla. Predlaga absolutorij staremu odboru. Po poročilu se je vršila kratka debata in so vsi debatanti odobrili delo odbora. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednik Bentl Franc, namestnik Učakar A., tajnik Kellner Alojz, namestnik Učgovar Riko, blagajnik Grčar Peter, namestnik Pfaffler Martin. Kontrola: Ranzinger Riko, Götz Karl in Baner Maks, odborniki: Papeš Franc, Valent Karl, Vozel Stanko in Bentl Giza. Pomožni blagajniki: Volfand Viktor, Haberl Adolf, Ahiviar: Laneger Anton. Nato je podal sodr. Jakomin izčrpno poročilo o delovanju Oblastnega odbora v preteklem letu, iz katerega je bilo razvidno, da imamo v Sloveniji 1500 članov. Poroča, kje vse so se vršile intervencije v prid delavstva. Naglašal tudi odnose našega obl. odbora napram drugim del. org. Obenem se je dotaknil tudi sklepa naše konference 25. dec. 1932, če ne vstopi do 1. marca t. l. naš Savez v U. R. S. S. J., da potem ne odračunamo več Savezu in pridržimo denar do tega časa, dokler Savez ne vstopi v U. R. S. S. J. Obznavljaje, da smo morali take sklepe napraviti in upa, da še v zadnjem momentu to Savez uvidi. Po referatu sodr. Jakomina se je obravnavalo še nekaj stanovskih stvari in je pred-

NASVET MNOGIM!

Kdor služi kruh doma, naj tudi kupuje izdelke doma čih trdk, pri katerih služi svoj kruh tudi Tvoj sodrug!

SODRUGI! **Kujmo svojo bodočnost, bodočnost novega človeka! Združeni, organizirani, z jeklenim „MI“ bomo zaznamovali novo stran v zgodovini človeštva, ko ne bo več človek človeku volk. — Zato naj bo vsak, ki čuti krivico, vojščak v armadi svobodnih strokovnih organizacij in v delavski kulturni zvezi „Svobodi“. — Kujmo — izkujmo človeštvu novo sonce!**

sednik uspeli občni zbor zaključil s pozivom na vse navzoče, da ohranijo zvestobo do svoje organizacije. Opomba: pred pričetkom občnega zbora in na koncu so pevci „Svobode“ II. zapeli 2 delavski pesmi, za kar se jim zahvalujemo in jih pozdravljamo. Sodrug, izvolili ste si novi odbor. Odbor si je nadel nalogo, da bo z vsemi močmi delal za pravice delavstva. Poziva pa vse, da držijo disciplino in solidarnost in da še neorganizirani stopijo v organizacijo, da v skupnosti dosežemo naš cilj. — Družnost!

ŽIVILCI.

NOČNO DELO V PEKARNAH MORA IZGINITI. Več banovin je s svojo uredbo o odpiranju in zapiranju obratov nočno delo v pekarnah že ukinilo. 20. marca t. l. je sklicala Uprava savske banovine v Zagrebu anketo, na katero so bile povabljene tudi strokovne organizacije. V projektu o odpiranju in zapiranju obratov je banska uprava postavila paragraf, ki govori, da se nočno delo v pekarnah ne sme vršiti. Nedeljski počitek pa naj traja od 5. ure popoldne v soboto do 4. ure zjutraj v ponedeljek. Ob delavnikih se začne delo ob 4. uri zjutraj, nehati se ima pa ob 8. uri zvečer, če se delata 2 zmeni. Dela se samo 8 ur. Mojstri sami pa tudi ne smejo delati v času, ki je predpisan za počitek.

Kaj pa v dravski banovini? Ali banska uprava ne misli sklicati take ankete in izdati uredbo, da nočnega dela po pekarnah ne sme več biti in se mora nedeljski počitek uveljaviti? Kaj smo zadnji?

Organizacija živilskih delavcev, postavi to zahtevo odločno na dnevnih red!

Pivovarji — Ljubljana.

Dasi ne preveč številna strokovna organizacija pivovarjev v Ljubljani, je vendar s svojo odločnostjo preprečila, da se niso izvršile redukcije delavstva v takšni meri, kakor se je nameravalo in se tudi mezde niso znižale na 12½%. Pogajanja so se vršila cele tri tedne, sestanki delavcev takorekoč neprestano. Strokovno organizirani pivovarji, ki jih je zastopala Zveza živilcev, pa so štiti svojo kolektivno pogodbo in popuščali le v sili razmer in ker ni vse delavstvo pivovarne strokovno organizirano samo do skrajne možnosti. Dosegli so, da se je prenehalo z redukcijami in se mezde niso znižale, kakor je pivovarna nameravala. — Pivovarniškem delavstvu je bilo pač jasno pokazano, da je le v močni strokovni organizaciji mogoče zaščititi delavske pridobitve in če zna kaj misliti, se morajo dosedaj še neorganizirani organizirati. Kajti, parazitsko biti deležen pridobitev organiziranih sodelavcev pač ni lepo niti častno. —u—

LESNI DELAVCI.

Lesni delavci Dev. Mar. v Polju.

Ze dalje časa smo nameravali v našem kraju vpostaviti organizacijo lesnih delavcev. Lesna obrt je precej močno razvita, tako, da je postala že ena večja obratovalnica za lesne izdelke, ki ima tudi strojni obrat in zaposluje precejšnje število mizarjev. Je to domače podjetje »Tomsčič«, so pa še tudi manjše delavnice, tako, da izgleda, da bo lesna industrija napredovala v našem kraju. Lanskega leta meseca junija smo se enkrat sestali ter vložili pravila na pristojno oblast, ki jih je prvič zavrnila ter smo jih morali ponovno vložiti, nakar pa so bila potrjena. Dne 12. marca t. l. se je vršil ustanovni občni zbor, katerega je sklical pripravljajni odbor podružnice. Sodr. Kačar je otvoril zborovanje ter omenjal, da je okoli 70 lesnih delavcev v tem okolišu, katere je treba pripeljati v organizacijo, da se skupno borimo za naše pravice.

JO'IP OLUP, LJUBLJANA

Trgovina z manufaktur. blagom. moško konfekcijo in modnimi potrebščinami.

Velika izbira kamgarnov, sukna in hlačevine iz priznanih najboljših angleških, čeških in domačih tovarn. Velika zaloga moških in deških oblek ter vsakovrstnega perila iz lastne tovarne TRIGLAV Obleke in perilo se izdeluje tudi po meri. Trgovski prostori:

Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorsko 8. Moje načelo je: dobro blago, najnižje cene!

Sodružice!

Nato je poročal centralni tajnik s. Bricej. Podal je pregled, v kako slabih razmerah živi lesno delavstvo. Tovarne in delavnice se zapirajo, žage stoje, delavstvo pa tava okoli ter pričakuje pomoči od tam, kjer je ni. Danes se proletarijat zbira v svojih organizacijah, da se združeno bori za pravice, ki se mu iz dneva v dan kratijo. Pri nas je lesna industrija zelo močno razširjena, posebno pa v Bosni. Na tisoče delavcev se preživlja z razno obdelavo lesa in mnogo trgovcev in podjetnikov je na račun lesnega delavca obogatelo ter danes živi brezskrbno, dočim pa delavec strda ter je prepuščen usodi pogina. Le potom svoje strokovne organizacije si izvaja boj za obstanek in čuva pravice, katere so pisane niemu in jih hoče požrešni kapitalist odvzeti. Pojasnil je dalje, kake dolžnosti ima delavec do svoje strokovne organizacije. Vsaka organizacija mora postaviti temelji, na katerega gradi, to so pravila in pravilniki, katere mora vsak član poznati ter se po njih ravnati. Nato pa se je izvolil odbor, kateri si je nadel nalogo, da organizacijo povzdigne ter privede vse lesne delavce v njo. Novi odbor: Predsednik Oblak Franc; podpredsednik Kačar Josip; tajnik Mačel Leopold; blagajnik Mačel Ivan, namestnik Kokalj Anton; odborniki Dimnik Blaž, Pekelj Franc, Babnik Alojz, Gorše Feliks, Smirnov Aleksander; Nadzorstvo: Anžur Josip, Podboršek Alojz, Kuder Ivan, namestnika: Dugar Alojz in Grahek Jakob. Razvila se je nato še debata o poslovanju ter raznih podrobnostih, nakar je s. Kačar zaključil občni zbor ob 12. uri s pozivom na delo za organizacijo.

BRIVCI.

KAJ JE Z NEDELJSKIM POČITKOM BRIVSKIH POMOČNIKOV IN OBRTI? Dasi je večina brivskih mojstrov z organizacijo brivskih pomočnikov banski upravi predlagala, da se izda uredba, da v nedeljo brivnice ne smejo biti odprte, banska uprava še te uredbe ni izdala.

Zahtevamo, da se to uredi in da se zahteve po nedeljskem počitku brivskih pomočnikov in mojstrov uveljavijo!

Občni zbor društva brivskih pomočnikov (ic) se vrši v petek, dne 7. aprila ob 20. uri v mali dvorani Delavske zbornice s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Čitanje zapisnika izrednega občnega zbora.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo revizorja.
6. Volitve.
7. Razno.

Dolžnost članstva je, da pokaže svojo discipliniranost in se občnega zbora polnoštevilno udeleži.

Družnost!

Odbor.

Kultura.

»Literatura« br. 2 prinaša V. Hlač: Marxova godišnjica, tri izvora in tri sestavna dela marksizma. — Galogaža: Ekonomski problemi i pisci. — D. A. Bujan: Kriza medicine. M. Burlak: O Plehanovu, več pesmi in novele ter pregled knjig. Naroča se: Zagreb VI., Postfach 55.

»Socijalna Misao« br. 2 vsebuje več zanimivih razprav od D. Adžije, Uptonja Sinclaira, Mirko Kus-Nikolajeva, Lunačarskega in drugih. Naroča se: Zagreb, Preradovičeva 32. Oblika kakor »Svoboda«.

»Snaga«, br. 3, ki izhaja v Sarajevu, poštni predal 181 in stane letno 30 Din. ima razne dobre članke in društveni pregled. Oblika kakor »Svoboda«.

»Svijet« izhaja v Zagrebu vsak teden in stane mesečno 16 Din. Preradovičev trg 9, 1. kat. Je lepo in bogato ilustrirano.

»SVOBODA« izide tokrat na 100 straneh kot dvojna številka. Imela bo izredno zanimive razprave in društveni pregled. Koristno bi bilo, da to številko kupi vsak strokovno organiziran delavec.

ADRIA

prašek za pecivo je res izvrsten domač izdelek — Vaša dolžnost je, da ga ob vsaki priliki zahtevate!